

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ קדושים, ב' דר"ח אייר, ה'תשל"ו

חלק א – יוצא לאור לש"פ תזריע-מצורע, ה' אייר, ה'תשפ"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תזריע-מצורע, ה' אייר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ קדושים, ב' דר"ח אייר ה'תשל"ו — הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ אחרי-קדושים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ב' אייר, תפארת שבתפארת, ה'תשפ"ה
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2025 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5785 • 2025

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ קדושים, ב' דר"ח אייר, ה'תשל"ו.

בלתי מוגה

א. בנוגע לענינו של ר"ח אייר (שעיקרו יום ב' דר"ח, שבו מתחיל מנין ימי חודש אייר¹) — דובר בהתוועדות הקודמת² שמקרא מלא דיבר הכתוב בהתחלת ספר במדבר: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר שאו את ראש כל עדת בני ישראל גו' תפקדו אותם גו'" — מנין בנ"י.

וענין זה הוא עיקרי כל כך עד שעל שמו נקרא כל הספר בשם "ספר הפקודים"³ — ע"ש המנין שבהתחלת הספר, והמנין הנוסף שבפ' פינחס⁴.

ובהקדים החילוק בין ב' המנינים (בפשטות):

המנין בר"ח אייר שבהתחלת הספר הי' "במדבר סיני" — לפני הכניסה ל"מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"⁵, שבכללות הרי זה מקום שאין בו גילוי אלקות⁶ (היפך בתכלית מביהמ"ק שבו נעשו עשרה ניסים⁷ וכו').

ואילו המנין שבפ' פינחס הי' לפני כניסתם לארץ (כמובא בפירושו רש"י⁸: "כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה נמסרו לו במנין, עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירים במנין") — "ארץ נושבת"⁹, "ארץ אשר גו' עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁰, ומובן שהגילוי מלמעלה באופן ד"עניני ה' אלקיך" פועל שבאופן כזה תהי' גם האתעדל"ת שמצד האדם (ע"ד הענין ד"כדרך שבא לראות כן בא לראות"¹¹).

ויש להוסיף בנוגע למעלת ארץ ישראל — שאינא בגמרא¹² "ארץ צבי כתיב בה"¹³, מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל

(6) ראה לקו"ת במדבר ב, סע"ב. ובכ"מ.

(7) אבות פ"ה מ"ה.

(8) פינחס שם, א.

(9) בשלח טז, לה.

(10) עקב יא, יב.

(11) חגיגה ב, א. וש"נ.

(12) גיטין נו, א. וראה גם כתובות קיב, א.

(13) יחזקאל כ, רטו. ועוד.

(1) ראה שו"ע אה"ע סקכ"ו ס"ו.

(2) ראה ד"ה ובראשי חדשיכם תקריבו גו' דליל א' דר"ח אייר פ"ב (לעיל ע' 95).

(3) ראה יומא ג, א. סח, ב — במשנה ובפרש"י. ע, א"ב. סוטה לו, ריש ע"ב. מ, ב — במשנה. מא, א. מנחות מד, סע"ב ואילך.

בכורות ד, סע"ב.

(4) כו, ב ואילך.

(5) עקב ח, טו.

בזמן שיושבין עלי' רווחא", והיינו, שהיא למעלה לגמרי מהמדידות וההגבלות שע"פ חוקי הטבע שנקבעו מלמעלה באופן ד"לא ישבותו"¹⁴, שכן, מצד חוקי הטבע הסדר הוא שכאשר באים למקום מסויים צריכים להתאים את עצמם למקום זה, וכן הוא ע"פ תורה, כמאמר¹⁵ "אתית לקרתא הלך בנימוסה", ואילו בארץ ישראל הרי זה להיפך, שהארץ מתאימה את עצמה למעמדם ומצבם של בני' היושבים בה, שכל שניתוסף במספר בני' שבה (ובעניני תורה ויהדות שממשיכים בה), הנה בהתאם לכך ניתוסף הרחבה בארץ הגשמית כפשוטה.

ולהעיר, שענין זה מרומז גם בכך שצבי מורה על ענין של דילוג וקפיצה, כמ"ש (בנוגע לחג הפסח דמיני' אזלינן) "קול דודי גוי' מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות דומה דודי לצבי גוי'¹⁶; ופי' "צבי" הוא הרצון¹⁷, שהוא למעלה ממדידה והגבלה (ולא כמו כחות פנימיים, שע"פ תורה צריכה להיות העבודה בהם באופן מסודר כו').

ובתור הכנה לב' מצבים הנ"ל (לפני הכניסה למדבר, ולפני הכניסה לארץ ישראל) — הוצרך להיות ענין המנין.

ב. ובהקדים הביאור בכללות ענין המנין:

ידועה קושיית השל"ה¹⁸ בנוגע לענין המנין, שלכאורה נעשה עי"ז דבר שבמנין, והרי אין הברכה מצוי' בדבר המדוד והמנוי?

ומבואר בזה, שענין המנין מורה על החביבות, כמובא בפירוש רש"י¹⁹ שמנין בני' הוא "להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר²⁰ המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא", ועי"ז נעשים דבר חשוב שאינו בטל — כפי שמצינו אפילו בנוגע ל"כל שדרכו לימנות", ועאכו"כ כשמדובר אודות ענין של מצוה ששייך לבני' דוקא (כמ"ש²¹ "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי וגוי"), שאז הרי זה באופן ד"את שדרכו למנות"²², שלדברי הכל אינו בטל²³.

ויש להוסיף ולהעיר, שמנין בני' בחודש אייר קשור גם עם המצוה

[רכג] ואילך.

(14) נח ח, כב.
 (15) ראה ב"ר פמ"ח, יד. וש"נ.
 (16) שה"ש ב, ח"ט.
 (17) ראה תו"א וארא נט, סע"ג. וש"נ.
 (18) חלק תושב"כ, שלשה מחנות (שמו),
 (19) רכג] ואילך.
 (20) ישע"י מ, כו.
 (21) תהלים קמו, יט"כ.
 (22) ראה אוה"ת פינחס ע' א'רכד. ועוד.
 (23) ביצה ג, ב.
 (א). הובא ונת' בהמשך תער"ב ח"א ע' קסז

המיוחדת שבכל ימי חודש אייר²⁴ — ספירת העומר, שכל ענינה הוא מנין הימים: "היום יום אחד", "שני ימים" וכו', והיינו, שאין זה ענין הקשור עם חכמה וכו', כי אם אמירת מספר הימים, שכל אחד יכול לעשות זאת, שהרי זה באופן שאינו מוסיף מאומה ביום עצמו, שמציאותו קיימת גם לולי המנין, והמנין אינו קשור עם מעלת היום (ד"כל יומא ויומא עביד עבידתו"²⁵), אלא הוא בכל הימים בשוה — בדוגמת מנין בניי שכולם נימנים בשוה, ללא חילוק בין נשיא בישראל לאיש פשוט²⁶. וענין זה הוא רק בכחו של איש ישראל — שמיום חול פשוט ה"ה עושה יום שהוא חלק מ"שבע שבתות תמימות"²⁷ שהם הכנה למ"ת.

ג. ועפ"ז מובן הצורך בענין המנין קודם כניסת בניי למדבר — דכיון שעומדים ליכנס למדבר שיש שם "נחש שרף ועקרב וגו'", יש צורך להבטיח את תוקף מציאותם באופן שאינם בטלים, ע"י ענין המנין שמדגיש את החביבות והחשיבות כו'.

ובזה ניתוסף גם הענין ד"במדבר סיני) באוהל מועד" — שקאי על ההליכה במדבר שהיתה לאחרי מ"ת, כמבואר בלקו"ת מסעי²⁸ החילוק בין המסעות במדבר שהיו לפני מ"ת למסעות שלאחרי מ"ת, שאז הי' "ארון ברית ה' נוסע לפניהם גו' לתור להם מנוחה"²⁹,

[והיינו, שנוסף לכך שבהיות בניי במדבר היו להם את כל הענינים שקיבלו מ"שלת הרועים"³⁰: מן, ענני הכבוד (שהיו הורגים נחשים ועקרבים³¹, שמורה על כללות הענין דסור מרע), ומים מבארה של מרים — הנה העיקר הוא שהי' עמהם "ארון ברית ה'"]

שע"ז פעלו במדבר בכח התורה, שעל ידה נעשית הפעולה בעולם באופן נעלה יותר מאשר ע"י תפלה, כפי שמצינו ברשב"י שפעל ירידת גשמים ע"י אמירת תורה³² באופן שמלכתחילה הי' זה בתכלית השלימות, ולא כמו חוני המעגל שפעל ירידת גשמים ע"י תפלה, שתחילה הוצרך להיות הענין ד"עג עוגה כו'", וגם אח"כ רק "התחילו גשמים מנטפין" והוצרך לחזור ולהתפלל כו'³³.

24) ראה גם לעיל ס"ע 82. וש"נ.	28) צב, א.
25) זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב.	29) בהעלותך יו"ד, לג.
26) ראה גם תו"מ חע"ו ריש ע' 220.	30) זכרי' יא, ח. וראה תענית ט, א.
וש"נ.	31) ספרי ופרש"י בהעלותך שם, לד.
27) אמור כג, טו.	32) זח"ג נט, ריש ע"ב.
	33) תענית יט, א. כג, א.

ד. וכיון שענין מנין בני"י "באחד לחודש השני" נתפרש בתושב"כ, הרי זה ענין נצחי (כפי שמבאר הרגצ'ובי³⁴ שכל ענין שנתפרש בתושב"כ הוא נצחי ועד שנוגע להלכה בפועל), שיש בו הוראה ונתינת כח גם עתה: גם כאשר בני"י נמצאים בגלות, בחושך כפול ומכופל, ועד למעמד ומצב ש"אחד מכם גולה לסרמטיא כו" (כלשון המדרש³⁵), שזהו תכלית החושך, שיהודי אחד נמצא לבדו במדינה שלימה — הנה למרות שלכאורה הרי זה מעמד ומצב ש"כשהן יורדין יורדין עד עפר"³⁶, צריך לדעת שגם אז ישנו ענין המנין מצד חיבתן שנמשלו לכוכבים, שלכן, "כשהן עולין עולין עד לכוכבים"³⁶, ומצד זה הנה גם יהודי אחד שנמצא לבדו במדינה שלימה הוא בתוקף המציאות שאינו בטל, ולא עוד אלא שמהפך את כל המדינה (כמובן מסיום דברי המדרש³⁵).

ובפרט שעכשיו ישנו בגלוי גם ענין התורה — הן תושב"כ והן תושב"פ, וגם פנימיות התורה, כמ"ש האריז"ל ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה"³⁷, ובפרט לאחרי שישנו כבר הענין ד"יפוצו מעינותיך (של הבעש"ט) חוצה" (שאז צריכה להתקיים ההבטחה שקא אתי מר דא מלכא משיחא³⁸), כפי שנפעל בעיקר ובאמיתיות לאחרי י"ט כסלו (כמבואר בשיחה הידועה³⁹),

ובפרט לאחרי ההדרכה וההוראה והנתינת כח של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁰, לתרגם עניני פנימיות התורה בשבעים לשון של אומות העולם, בכל מדינה ככתבה וכלשונה — דכיון שכתב ולשון המדינה הוא עיקר החשיבות של המדינה, כפי שמצינו בגמרא⁴¹ ש"מלכות הרומיים" נקראת "מלכות שאינה הוגנת, משום דאין להם לא כתב ולא לשון" (היפך החשיבות של בני"י — "את שדרכו למנות"), הרי מובן שעיי"ז שמתרגמים עניני פנימיות התורה (ואח"כ לומדים אותם בפועל) בלשון המדינה (כמבואר גם בתו"א פ' משפטים⁴² גודל העילוי שבזה), אזי כובשים את עיקר החשיבות של המדינה, ועד שמהפכים את כל המדינה כו'; ובודאי שאין מה להתפעל מהם, כיון ש"תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן"⁴³.

34) ראה צפע"נ ומפענ"צ שנסמנו ובכ"מ).

35) בלקו"ש ח"ח ע' 151 הערה 8.

36) שהש"ר פ"ב, ח (ב).

37) מגילה טז, א.

38) תניא אגה"ק רסכ"ו (קמב, ב).

39) אגה"ק דהבעש"ט (כש"ט בתחלתו).

39) סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

40) ראה גם תו"מ חע"ח ע' 305. וש"נ.

41) גיטין פ, א.

42) עז, ד ואילך.

43) בשלח טו, טז.

ובכל זה ניתוסף עילוי מיוחד כשר"ח אייר (אחד לחודש השני) חל בשבת — שאז "כל מלאכתך עשוי"⁴⁴, וכל הענינים נעשים באופן של מנוחה (ע"ד פעולת "ארון ברית ה'" ש"נוסע לפניהם גו' לתור להם מנוחה").

ונקודת הדברים — שבר"ח אייר, "באחד לחודש השני", אומרים ליהודי שיש לו את הנתינת כח לעורר את תוקף מציאותו באופן שגם בהיותו בגלות, במדבר כו', אינו בטל ואינו מתפעל וכו'. וכשפוגש יהודי נוסף, אזי נקל לו לעורר גם אצלו את התוקף העצמי לגבי יצרו הרע שתקפו, ועאכו"כ לגבי נפשו הבהמית, ועאכו"כ לגבי חלקו בעולם שהוא בעה"ב עליו.

וכך כובשים את המדבר כו', ומבטלים את שיירי הגלות האחרונים, והולכים עם "צבאות ה'" לקבל פני משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

ה. יש עוד ענין שמסופר בתושב"כ (לא בחומש, אלא בנביאים) שאירע בר"ח אייר, שגם ממנו צריכה להיות הוראה בעבודת ה':

מסופר במלכים⁴⁵: "ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים.. בחודש זיו (הוא אייר⁴⁶, וכיון שלא בא הכתוב לסתום אלא לפרש⁴⁷, הרי זה ר"ח אייר⁴⁸).. ויבן (התחיל לבנות⁴⁹) הבית לה"". והיינו, שבר"ח אייר התחיל בנין ביהמ"ק הראשון, שהי' באופן של שלימות — עם כל חמשה הדברים שחסרו בבית שני⁵⁰, ועד שאילו זכו, לא היתה הגבלה בזמן קיומו (ע"ד שמצינו בנוגע ליצי"מ, שאילו זכו היתה גאולה שלימה שאין אחרי' גלות⁵¹).

והרי "הימים האלה נזכרים ונעשים"⁵², שעיי"ז ש"נזכרים" כדבעי, חוזרים ונעשים אותם ענינים שהיו בפעם הראשונה, ועוד באופן נעלה יותר, שהרי "מעלין בקודש"⁵³.

ו. וענין זה נוגע גם להאמור לעיל שבר"ח אייר הי' מנין בנין קודם ההליכה למדבר:

49) רד"ק ורלב"ג ומצו"ד עה"פ.

50) יומא כא, ב.

51) ראה לקו"ש ח"כ ע' 230. וש"נ.

52) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בס' תיקון

שובבים. הובא ונת' בס' לב דוד (להחיד"א)

פכ"ט.

53) ברכות כח, א. וש"נ.

44) ראה שו"ע אדה"ז או"ח שש"ו סכ"א.

וש"נ.

45) מלכים"א ו, א.

46) פרש"י ורד"ק ורלב"ג ומצו"צ עה"פ.

47) פרש"י נח יו"ד, כח. וירא כא, לד.

48) ראה יעב"ץ בסידורו בספיה"ע בשער

היסוד. הובא בדבר יום ביומו ר"ח אייר.

ובהקדמה:

כשאומרים ליהודי שעליו לצאת למדבר ששם יש "נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים", הנה גם כשאומרים לו שיש בכחו לעשות זאת, בגלל שישנו ענין המנין שעל ידו נעשה דבר חשוב שאינו בטל, ויש עמו גם "ארון ברית ה'" ש"נוסע לפניהם גו' לתור להם מנוחה" (כנ"ל בארוכה) — הרי מצד טבע בני אדם יש אצלו עדיין פחד כו', שיכול לפעול חלישות בעבודה כו'.

ובפרט שגם היצ"ט טוען: למה ללכת ל"מדבר" שבו החושך כפול ומכופל כו', בה בשעה שנמצא במעמד ומצב טוב ונעלה — "במדבר סיני באוהל מועד",

— כמבואר בלקו"ת⁵⁴ המעלה שיש בכל א' מהענינים ד"מדבר סיני" ו"אוהל מועד", שיש בזה מה שאין בזה וכו'. ועפ"ז יש להוסיף ביאור בפנימיות הענינים במאמר⁵⁵ "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו" (כמבואר במפרשי ההגדה⁵⁶ שלכאורה אינו מובן מהי מעלת הקירוב לפני הר סיני לולי נתינת התורה), שזהו מצד גודל מעלת "מדבר סיני" —

ואם מצד העילויים שיהיו כתוצאה מהליכה למדבר — הרי עדיין ישנו הענין ש"כל הדרכים בחזקת סכנה"⁵⁷ וכו', וא"כ, למה לו להכניס את עצמו לספק ולילך למדבר; "די והותר" ("א' גוואַלדיקער גענוג") העילויים שיש לו כבר כו'.

[וע"ד שמצינו בנוגע להבטחה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"⁵⁸, שבנ"י טענו שהם מוותרים על הרכוש גדול, "ולואי שנצא בעצמנו .. הוציאוני היום ואיני מבקש כלום"⁵⁹].

ז. וזהו גם מה שיש טוענים בנוגע לדרישה לעסוק בעניני המבצעים, שזהו בבחי' יציאה למדבר כו' — שהרי אין זו ענין הפצת המעיינות כפשוטו, לעסוק בלהט ("קאָכן זיך") בלימוד פנימיות התורה, אלא התעסקות בענינים פשוטים, כמו מבצע צדקה, לפעול על יהודי ליתן פרוטה לצדקה, שזהו ענין שמחוייב מצד אנושיות כו', והיינו, שצריך להתעסק עם עולם שנמצא במעמד ומצב ירוד כל כך שצריך לפעול גם בנוגע לענין הצדקה.

57) ירושלמי ברכות פ"ד ה"ד. ועוד.

58) לך לך טו, יד.

59) ברכות ט, ריש ע"ב.

54) במדבר ב, ב ואילך.

55) בהגש"פ.

56) ראה גם לעיל ס"ע 48. וש"נ.

ועד"ז בנוגע לשאר המבצעים: מבצע מזוזה, מבצע תפילין, בית מלא ספרים — יבנה וחכמי, ועד למבצע תורה — שהם עניני תומ"צ כפשוטם, שגם בנוגע אליהם צריכה להיות הפעולה בעולם.

ועאכו"כ בנוגע לשאר המבצעים:

מבצע נרות שבת קודש, שענינם לפעול שלא יכשל בעץ או באבן⁶⁰ — שזהו מעמד ומצב שאפילו בבית [שקאי על כללות העולם שהוא דירה לו ית', כפי שמתגלה ע"י עבודת בני"] יש ענינים של עץ או אבן, שלולי הענין ד"נר מצוה ותורה אור"⁶¹, יכולים ליכשל בהם,

ויתירה מזה, שיש צורך בזהירות לא רק מענינים של עץ או אבן שמבחוץ, אלא גם בנוגע לאכילה ושתי' שנעשים דם ובשר כבשרו יש צורך להבטיח שתהי' כשרות האכילה ושתי',

ועד שזהו מעמד ומצב שיש צורך בזהירות אפילו בנוגע לענין של טהרת המשפחה, שזהו היסוד ללידת ילד יהודי — יסוד שבו תלוי כל הבנין, וכפי שרואים בגשמיות, שככל שתגדל ההשתדלות בנוגע לבנין הבית, תגדל יותר ההשתדלות בנוגע ליסוד של הבית, שבו תלוי כל בנין הבית.

ובהקדמה לכל זה צריך לעסוק במבצע חינוך — לפעול על הזולת שישמע מה שאומרים לו, והשמיעה תהי' באופן שיקיים זאת, כמו "אוזן זאת ששמעה על הר סיני"⁶².

וכיון שכל כך גדול החושך כפול ומכופל שבעולם — טוען הוא — מה לו ולכל הענין הזה, ולמה לו לצאת לעסוק בעולם, וכאמור, שמתירא מפני הקשיים שבעבודה זו.

ח. ועל זה באה ההוראה מענינו של ר"ח אייר, שבו התחיל בנין ביהמ"ק, ובמילא הרי זה גם נתינת כח לבנין ביהמ"ק השלישי:

כדי לפעול בנין ביהמ"ק השלישי, צ"ל תחילה בנין ביהמ"ק שבכל אחד מישראל, כמ"ש⁶³ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"⁶⁴.

ויש לומר בדיוק לשון חז"ל "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם" —

(60) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרס"ג. בפרש"י עה"ת משפטים כא, ו. וש"נ. הובא

(61) משלי ו, כג. וראה שבת כג, ב (ד"ה). תרומה כה, ח.

(62) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. בנים). זח"ב קסו, א.

ועוד.

שלאורה מיותר, שהרי כל אחד רואה בעצמו שבפסוק לא נאמר בתוכו, ומה צריך לפרש זאת, בה בשעה שיכולים לומר לכתחילה ש"ושכנתי בתוכם" פירושו "בתוך כל אחד ואחד" — שבזה מודגש שלא יכולה להיות המציאות ד"ושכנתי בתוכו" ("בתוכו לא נאמר"), בביהמ"ק שבעולם [כרצונו של הקב"ה שברא את העולם באופן ד"למעשה ידיך תכסוף"⁶⁵, כדי שבנ"י יעשו בו וממנו ביהמ"ק, דירה לו ית'] אא"כ ישנו תחילה הענין ד"ושכנתי בתוכם", "בתוך כל אחד ואחד", ורק לאח"ז אפשר לעשות ביהמ"ק בעולם.

ובשביל זה צריכה להיות ההתעסקות בעניני המבצעים, החל ממבצע חינוך — למצוא ילד יהודי וללמדו לומר "מודה אני", "קמץ אלף אָ" וכו', שנוסף על הפעולה ד"סור מרע", לגרש את העם-הארצות כו', הרי עי"ז הוא בונה את ביהמ"ק שלו.

ט. וכיון שכן, צריכה להיות ההתעסקות בזה מתוך זריזות, שזהו ענין עיקרי בעבודה, כמבואר באגה"ק⁶⁶ (שסימנה "אך טוב לישראל"⁶⁷) גודל מעלת הזריזות שמורה על שמחתו וחפצו למלאות רצון קונו כו', ועד ש"זריזותי דאברהם אבינו ע"ה (לא העקדה עצמה, אלא שעשה זאת בזריזות כו', כמ"ש⁶⁸ "וישכם אברהם בבוקר") היא העומדת לעד לנו ולבנינו עד עולם", ואם אינו עושה זאת בזריזות, יקבל אמנם עוה"ז ועוה"ב וכו', אבל לא תהי' אצלו המעלה שעלי' אמרו ש"היא העומדת לעד וכו'".

ובודאי יש לכל אחד הכח לעבודה זו — שהרי רבותינו נשיאינו, אדמו"ר הזקן, אדמו"ר האמצעי, הצמח צדק, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר מהורש"ב וכ"ק מו"ח אדמו"ר, מרעישים ("טומלען און שטורעמען און ליאַרעמען") ודורשים לעסוק בזה, לאחרי שנותנים כחות על זה, שהרי לולי זאת לא היו תובעים זאת.

ומה שטוען שהוא עייף בגלל שלא ישן טוב בלילה — הנה מכאן ולהבא עליך לשמור על בריאות הגוף (שהרי "היות הגוף בריא ושלם מדרכי (עבודת) ה' הוא"⁶⁹), וללכת לישון לבריאות ("שלאַף געזונטערהייד") בזמן שכותב הרמב"ם⁷⁰ שצריך לישון — בלילה [אבל לא באמצע

68) וירא כב, ג.

69) רמב"ם הל' דעות רפ"ד (ראה תו"מ חפ"ב ע' 439. וש"נ).

70) שם ה"ד.

65) איוב יד, טו. וראה שמו"ר ספלו"ו.

ויק"ר פל"א, ג. של"ה שער הגדול (כט, ב ואילן). עבוה"ק חלק העבודה בתחלתו. ועוד.

66) סכ"א.

67) תהלים עג, א.

ההתוועדות... באמצע לימוד התורה, עבודת התפלה, או הזמן שבו צריך לעסוק במבצעים], אבל, גם אם לא ישן בלילה בגלל שניצל את הלילה עבור ענינים של מה בכך, עניני הבל — האם בגלל זה יעשה עוד דבר מבהיל, לגרום סבל ליהודי שלא יקבל את העזר והסיוע שזקוק לו?!... ומה שטוען שהוא בכל זאת עייף ואין לו כח לעסוק במבצעים — עליו לצאת מהמיצרים וגבולים שלו ולפעול באופן של דילוג וקפיצה, שזהו אופן עבודת התשובה, שהרי פלוני לא צריך לסבול בגללו.

י. וכאן המקום להשיב גם לאלו שמחפשים תמיד לומר "איפכא מסתברא", שלאחרי שאין להם כבר מה לטעון, מצאו טענה חדשה — היתכן שמתעסקים רק עם "עשה טוב", ולא מבהירים הענין ד"סור מרע". ישנו אמנם מבצע כשרות האכילה ושתי', אבל גם כאן — טוענים הם — מדגישים רק את הענין החיובי, שצריך לאכול ארוחת בוקר, ארוחת צהריים וארוחת ערב, אלא שצריך לאכול מאכלים כשרים וכו', אבל לא מדגישים ש"אטליו" זה צריך תיקון, ומוצרי חלב אלו יש ספק על כשרותם וכו'.

ובכן — לכל לראש יש להקדים החילוק הידוע⁷¹ בין חסידות למוסר, ששניהם אומרים ובלהט ("מ'קאָכט זיך אין דעם") שצריך להיות הן "סור מרע" והן "עשה טוב", אבל החילוק הוא במה מתחילים ומה מדגישים:

חסידות מתחילה מיד עם ה"שטורעם" ש"נפש השנית מישראל היא חלק אלקה ממעל ממש"⁷², ומדגישה את ההתבוננות בגדלות הא-ל⁷³ — לא כפי שהוא ב"רקיע השביעי" [אף ששם ניכרת יותר גדלות הא-ל, כך, שההתבוננות בזה יכולה לפעול יותר ביטול], אלא כפי שקשור עם נשמתו — שזהו"ע ניצוץ בורא שמתלבש בניצוץ נברא שנקרא יחידה⁷⁴, שהיא מתלבשת בבחי' ח', נשמה, רוח ונפש — שזוהי "נפש השנית בישראל" ש"היא חלק אלקה ממעל ממש"; ובדרך ממילא הרי זה פועל גם שפלות האדם⁷⁵, ובלשון הפטרה דשבת ר"ח: "עני ונכה רוח גו"⁷⁵.

וכמודגש גם בכללות הפטרה: "השמים כסאי והארץ הרום רגלי .. בית אשר תבנו ליי"⁷⁶, שזוהי העבודה לעשות דירה לו ית', ע"י

71) ראה גם תו"מ חס"ג ע' 335. וש"נ.

72) תניא רפ"ב.

73) ראה שר"ע אדה"ז אר"ח רסצ"ח.

74) ישע"י סו, ב.

75) (76) שם, א.

74) ראה סה"מ תש"י ע' 115 ובהערת

כ"ק אדמו"ר שליט"א שם. וש"נ.

75) ישע"י סו, ב.

76) שם, א.

וש"נ.

ה"שטורעם" בעניני "עשה טוב", אלא שבשביל זה צ"ל גם הענין ד"סור מרע", "כמשל המלך ב"ו שרוצים לעשות לו דירה נאה, שצריכים לפנות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו', ואח"כ לסדר שם כלים נאים וכו'"⁷⁷, "אע"פ שכאשר הענין דסור מרע הוא בשביל שתוכל להיות דירה ראוי', הרי זה בבחי' שלא לשמה.

[וע"ד סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷⁸ אודות א' מגדולי החסידים של רבינו הזקן, שהי' עשיר גדול [ועל חשבוננו היו כל ההוצאות — רובן או עכ"פ חלק חשוב מהם — של רבינו הזקן כשברח מנפוליון עם ששים עגלות וכו']⁷⁹, ולצורך עסקו במסחר הי' דר בפטרבורג, ששאלו אותו איך עמד בנסיונות שהיו בפטרבורג, השיב שעשה חשבון, שלהיותו חסיד של רבינו הזקן, לא מתאים לו להתפעל מאיזה שטות בפטרבורג — שזהו בבחי' שלא לשמה].

ובנוגע לעניננו:

רואים בפועל, שאם יגשו למישהו ויאמרו לו: הנך נמצא במעמד ומצב בלתי רצוי, ולכן לקחתי על עצמי את התפקיד לתקן אותך וכו' — אזי יפטר הלה לשלום, ויותר לא יראו אותו.

אבל כשאומרים לו: עליך לדעת את מעלותיך, שבחלל הימני שבלבך יש "נפש השנית בישראל" ש"היא חלק אלקה ממעל ממשי", ולי אמר רבינו הזקן⁸⁰, שאם רצוני שיאורו עיני, הרי זה דוקא באופן ש"מאיר עיני שניהם ה'"⁸¹, ולכן הנני מבקש ממך טובה להקשיב לדברי אודות מעלותיך כו', וכאשר אתה תעשה לי טובה, הרי זה יעזור גם לך, כיון ש"מאיר עיני שניהם ה'" — הנה ע"י הדיבור באופן כזה מצליחים לפעול עליו.

והסיבה לכך שיכולים לפעול רק ע"י דיבור באופן האמור היא — לא מצד טבע האדם ש"יצר לב האדם רע מנעוריו"⁸², אלא בגלל שכך קבע הקב"ה את כל סדר ההשתלשלות, שההתחלה היתה לא בענין הצמצום, אלא באופן שאוא"ס הי' ממלא את כל המציאות כו'⁸³, כך, שבכל מקום הי' אור, ורק לאח"ז הי' ענין הצמצום כו', כדי לגלות את מעלת בן המלך וכו'.

(80) בהקדמה לתניא.

(81) משלי כט, יג. וראה תמורה טז, א.

(82) נח ח, כא.

(83) ראה ע"ח ש"א ענף ב.

(77) לקו"ת בלק ע, ג.

(78) ראה בית רבי ח"א פכ"ו (עד, א).

וראה גם תו"מ חפ"ג ס"ע 151. וש"נ.

(79) ראה לקו"ד ח"ד תרסג, ב [ריש ע'.

א'רסח. וש"נ].

יא. ולא לדרשה קאתינא, אלא כוונת הדיבור היא בנוגע לפועל:

כיון שמוכרחים סוכ"ס להפטר מהגלות, הנה הדרך הטובה והקלה ביותר היא — להרבות אור בעולם, ע"י בנין ביהמ"ק שהוא האורה של העולם⁸⁴, החל מהפעולה שלו שתביא גם את הפעולה של חבריו כו' בבנין ביהמ"ק הרוחני שבכל אחד מישראל, ועי"ז גם ביהמ"ק בגשמיות כפשוטו, ע"י זהב וכסף ונחושת וכו'.

והרי בנין ביהמ"ק השלישי אינו כמו ביהמ"ק הראשון והשני שיש בזה הגבלות שאין בונים בלילה ואין בונים בשבת וכו'⁸⁵, אלא הוא באופן ד"מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות"⁸⁶, שהרי "בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבוא משמים"⁸⁶, וצריך רק להמשיכו למטה, ו"שם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו .. כמצות רצונך"⁸⁷ (כמבואר בכ"מ בחסידות, ובפרט במאמרי אדמו"ר מהר"ש⁸⁸, שיום הולדתו במוצש"ק), ויה"ר שכן תהי' לנו, ובעגלא דידך.

* * *

יב. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה כה אמר ה' השמים כסאי וגו'.

* * *

86) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

87) נוסח תפלת המוספין.

88) המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך

(סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך). וש"נ.

84) ראה מנחות פו, ב ובפרש"י. תנחומא

תצוה ו. בהעלותך ב. ויק"ר פל"א, ז. ירושלמי

ברכות פ"ד ה"ה.

85) רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב.

הוספה

בי"ה, כ"א כסלו תשי"כ
ברוקלין

שלום וברכה!

במענה למכתבו, בו כותב אודות מצב בריאותו והמיחוש שלו, ולפלא שאינו כותב באם חקר ע"ד מומחה במקצוע זה בנויָאָרְק, שהרי בדרך הטבע ככל שתגדל העיר יש מקום לומר שהמומחים בשם גדולים יותר, ועוד והוא העיקר, שדוקא במיחושים אלה, לא נוגע כ"כ ידיעת חכמת הרפואה כי אם הנסיון בפועל (פראַקטיקע), ז.א. באם הרופא המטפל, כבר היו אצלו מקרים כאלו, ויותר מאחדים, ובמילא נסו בכמה אופנים עד שמצאו המתאים יותר, ועכ"פ יעשה זה עתה, ז.א. לחקור אחרי מומחה במקצוע זה אשר בנויָאָרְק, ויבקר אצלו, ומה טוב שתהיינה בידו הידיעות ע"ד הטפול שעשו עד עתה, בכדי שידע הרופא, מה שכבר נעשה ואיך זה פעל.

כדרכו אינו מזכיר כל דבר בהנוגע ללימודו לעצמו וכן בהנוגע ללימודו עם אחרים ועאכו"כ לא בענין הפצת המעינות חוצה, שהרי מקום לומר ע"פ תורת החסידות, שייך המיחוש להגרעון בכל הנ"ל, ע"פ המבואר בכ"מ אשר עור ושערות ה"ז (בציור קומת האדם) ענין דלבושי מחשבה דבור ומעשה, וק"ל. ויהי רצון שעכ"פ מאן ולהבא יתנהג ע"פ המבואר באגרת התשובה לרבנו הזקן סוף פרק ט': היי רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים, ז.א. שבמדה הכי גדולה יוסיף בהלימוד (הן לעצמו והן לאחרים) באופן דכפול ומכופל, ויבשר טוב בהפצת המעינות ובהצלחת הטפול עד לרפוי"ק.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

נ.ב. בטח שומר על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים.

והמיחוש שלו: בענין ד"עור ושערות", כדלהלן.

לעצמו .. עם אחרים .. חוצה: ג' ענינים אלו — הם, כנראה, כנגד לבושי "מחשבה דבור ומעשה" דלהלן: מחשבה — לימודו לעצמו, דבור — לימודו עם אחרים, מעשה — הפצת המעינות חוצה.

ע"פ המבואר .. עור ושערות .. מחשבה דבור ומעשה: ראה תו"א תצוה פכ, ב. לקו"ת תזריע כג, ב (ושם כד, א). מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ע' פה ואילך. ביאורו"ז לאדהאמ"צ כא, ד [נב, ב ואילך. וש"נ]. ובכ"מ.

ב

[ט' כסלו, ה'תשכ"ד]

מבהיל שבמשך **שמונה** שנים ויותר אין איש שם לב ודן ע"ז, אשר א) זה כו"כ שנים שלא נתוסף בצאגו"ח אף איש **אחד פעיל** – על אשר שהי בתחילה ממש, אפ"י המסייעים שניתוספו – הם מאלה שבלאה"כ באו לליובאָוויטש ולא עשו בזה, (פשוט שא"א שלא יחסר עי"ז בפעולות נוסף על עצם הענין), ב) אין תזוזה **ממשית** בנוגע למצב הכספי, ואפ"י כשנתנה אַ פּאַרטיגע אפשריות (מחנה ישראל) מאַטערין זיך דערמיט.

ב

מהעתקה. ושם, ש"התקבלה פתקה מכ"ק אדמו"ר שליט"א לצא"ח המרכזית, וזלה"ק ... עכלה"ק. כאו"א מתבקש לפרסם הדברים הנ"ל בין אנ"ש והתמימים שי".

שבמשך שמונה שנים ויותר: מאז התייסדותה – ב' אייר תשט"ו (ראה אג"ק ח"א אגרת ג'תכט).

כשנתנה אַ פּאַרטיגע אפשריות (מחנה ישראל): כלומר, שנפטרו מלהתעסק ברישום הארגון (כדי להקל על גביית כספים וכו') ע"י שנתנה להם אפשריות מוכנה – לחסות תחת מוסד "מחנה ישראל".

לזכות

הילד **דובער** שיחי

ליום הולדתו ש"פ ויקהל, כ"ב אדר

ולחכנסו לבריתו של אאע"ה ש"פ פקודי, חזק, ער"ח ניסן ה'תשפ"ה

ולזכות אחיו ואחיותיו

לוי יצחק, חי' מושקא, חנה, רבקה, מאיר שלמה

שטערנא, פריידא, יוסף ישראל נח ושמעון

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **מנחם מענדל** וזוגתו מרת **פייגא רחל** שיחיו **ביטון**

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **יעקב יחיא** וזוגתו מרת **שולטאנה** שיחיו **ביטון**

הרה"ת ר' **שלום אהרן הלוי** וזוגתו מרת **שרה** שיחיו **בלאנק**

מרת **פורטונה** שתחי' **פארוז**

ולעילוי נשמת זקניהם

הרה"ח הרה"ת ר' **יעקב** בהרה"ח ר' **מנחם מענדל הלל** ע"ה

נפטר ו' אייר ה'תשס"ח

מרת **רבקה** בהרה"ח ר' **ישראל נח** ע"ה

נפטרה ט' אייר ה'תשנ"ט

גאנזבורג

ת' נ' צ' ב' ה'